

Leeruitkomst Pedagogische bekwaamheid

Bekwaamheidseis onderwijscoöperatie: Pedagogisch bekwaam

De student creëert met een professionele, ontwikkelingsgerichte werkwijze

een veilig, ondersteunend en stimulerend, veilig pedagogisch leerklimaat voor zijn leerlingen. Hij kan vertrouwen bij leerlingen stimuleren, hen aanmoedigen en motiveren. Hij heeft kennis van groepsprocessen en weet deze op een adequate wijze te sturen en te begeleiden. Hij heeft zicht op de leefwereld van leerlingen en hun sociaal-emotionele achtergrond. Hij houdt hiermee rekening in zijn onderwijs.

Hij volgt de ontwikkeling van zijn leerlingen in hun leren en gedrag en stemt daarop zijn handelen af. Hij draagt bij aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van zijn leerlingen.

Hij heeft kennis van ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorie en kan deze betrekken op zijn pedagogisch handelen. Hij heeft kennis van veelvoorkomende ontwikkelings- en gedragsproblemen en -stoornissen en kan deze signaleren en indien nodig met hulp van anderen oplossingen zoeken en doorverwijzen. (Onderwijscoöperatie, 2014).

Indicatoren kennis

De student

- weet hoe hij zicht kan krijgen op de leefwereld van zijn leerlingen en hun sociaal-culturele achtergrond (Generieke kennisbasis, GKB)
- heeft kennis van ontwikkelingstheorieën en de gedragswetenschappelijke theorie die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn (bijvoorbeeld elementen uit de sociale psychologie en communicatietheorie) en kan die betrekken op zijn pedagogisch handelen (Onderwijscoöperatie pedagogisch bekwaam, OCpb)
- heeft kennis van agogische en pedagogische theorieën en methodieken, die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn en kan die betrekken op zijn pedagogisch handelen (OCpb)
- heeft zich theoretisch en praktisch verdiept in de pedagogiek van het type onderwijs en het deel van het curriculum waarin hij werkzaam is (OCpb)
- heeft kennis van veel voorkomende ontwikkelings- en gedragsproblemen en -stoornissen (OCpb)
- heeft kennis van opvoedingstheorieën (GKB)
- heeft kennis van interactiemodellen (GKB)
- heeft kennis van een pedagogisch klimaat: methoden voor het inrichten van een veilige leeromgeving, omgaan met verschillen (GKB)

Indicatoren kunde

De student:

- kan groepsprocessen sturen en begeleiden (OCpb)
- kan vertrouwen wekken bij zijn leerlingen en een veilig pedagogisch klimaat scheppen (OCpb)
- kan ruimte scheppen voor leren, inclusief het maken van vergissingen en fouten kan ruimte scheppen voor leren, inclusief het maken van vergissingen en fouten (OCpb)
- kan het zelfvertrouwen van leerlingen stimuleren, hen aanmoedigen en motiveren (OCpb)
- heeft oog voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van zijn leerlingen en doet daaraan recht (OCpb)
- kan spelmethodiek en spelbegeleiding op een adequate wijze inzetten (GKB)
- kan ontwikkelings-, gedragsproblemen en -stoornissen signaleren en indien nodig met hulp van collega's oplossingen zoeken of doorverwijzen (OCpb)
- kan verwachtingen duidelijk maken en eisen stellen aan leerlingen (OCpb)
- kan vertrouwen wekken bij zijn leerlingen en een veilig pedagogisch klimaat scheppen (OCpb)

Literatuur:

Onderwijscoöperatie (2014). Voorstel-Herijking-Bekwaamheidseisen

Generieke kennisbasis (2012)

Leeruitkomst Professionele Ontwikkeling

Bekwaamheidseisen Onderwijscoöperatie: Combinatie van Pedagogisch Bekwaam (OC PB), Vakdidactisch Bekwaam (OC VB), Bekwaamheid en Kwalificatie (OC BK).

Bekwaamheidseisen Dublin Descriptoren: Combinatie van (DD3, DD4 en DD5)

Generieke Kennisbasis (GKB)

De student doorgrondt de complexiteit van het beroep van leerkracht basisonderwijs en heeft een brede kijk op de wereld met betrekking tot de ontwikkelingen van het beroepenveld. Hij kan zijn professioneel handelen (als expert, ontwerper, coach, rolmodel en onderzoeker) uitleggen, verantwoorden en afstemmen op verschillende doelgroepen die betrokken zijn bij zijn leerlingen (collega's, ouders, zorgverleners en anderen). Hij verantwoordt zijn onderwijs vanuit (actuele) pedagogische en onderwijskundige concepten en zijn onderwijs sluit aan bij de 21^e eeuw. Zijn onderwijs draagt bij aan burgerschapsvorming en de ontwikkeling van de leerling tot een zelfstandige en verantwoordelijke volwassene.

De student kan zelfstandig zijn eigen professionele ontwikkeling vormgeven, kansen benutten, eigen passies inzetten voor inspirerend onderwijs en neemt zijn collega's hierin mee.

De student heeft een onderzoekende houding, is ondernemend en beschikt over zelfkennis en eigen leervaardigheden om zo bij te dragen aan de onderwijsontwikkeling en het professionele werkklimaat in zijn school. De student realiseert deze onderwijsontwikkeling in samenwerking met zijn team en collega's door gerichte leerlingobservaties, het oplossen van praktijkproblemen en door (mee te werken aan) praktijkgericht onderzoek.

De student heeft een open instelling, kan advies geven en ontvangen van collega's of andere deskundigen en dit op een evenwichtige manier meenemen in zijn eigen professionele ontwikkeling. De student kan kritisch omgaan met verschillende informatiebronnen en bewust keuzes maken (afgewogen oordeelsvorming) met betrekking tot zijn eigen professionele ontwikkeling door middel integratieve reflectie (Onderwijscoöperatie, 2014).

Professioneel handelen

- De student kan zijn onderwijs en zijn pedagogische omgang met zijn leerlingen vastleggen en verantwoorden. (OC PB)
- De student kan de inhoud en de didactische aanpak van zijn onderwijsontwikkeling uitleggen en verantwoorden.
- De student heeft kennis en inzicht in (de samenhang tussen) de verschillende contexten (thuis, op school, bij opvang en verenigingen in de buurt) m.b.t. de ontwikkeling van het leren van kinderen (GKB).
- De student kan zijn pedagogisch handelen afstemmen met ouders en anderen die vanuit hun professionele verantwoordelijkheid bij de leerling betrokken zijn (gespreksvormen, rapportage, ouderbetrokkenheid- en participatie) (OC PB, GEN).
- De student kan bijdragen aan pedagogisch-didactische evaluaties in zijn school en deze in afstemming met zijn collega's gebruiken bij onderwijsontwikkeling in de school (OC VB).
- De student kan zelf en samen met collega's kennis produceren in cycli van waarnemen (observeren), ontwerpen (verbeelden), conceptualiseren (betekenis geven) en analyseren (reflecteren en structureren). (GKB)
- De student kan advies vragen aan collega's of andere deskundigen; hij weet wanneer en hoe hij advies kan geven; hierbij kan de student gebruik maken van methodieken voor professionele consultatie en leren, zoals supervisie en intervisie. (OC VB)
- De student kan feedback vragen van leerlingen en deze feedback tezamen met zijn eigen analyse van de voortgang gebruiken voor een gericht vervolg van het onderwijsleerproces. (OC VB)

- De student is op de hoogte van wet- en regelgeving; kerndoelen; leerplan; schoolplan; openbaar-bijzonder; regulier-speciaal; passend onderwijs; onderwijstoezicht. (GKB)
- De student is op de hoogte van verschillende onderwijssystemen en de historische ontwikkeling hiervan (zowel nationaal en internationaal en op het gebied van wetgeving). (GKB)

Onderzoekende houding & oordeelsvorming (*life-long learning*)

- De student heeft een onderzoekende houding (ook wel life-long learning mentaliteit) en kan kritische reflecteren op zichzelf en op zijn eigen pedagogisch-didactisch handelen in de pedagogische relatie (OC PB, GEN).
- De student kan als reflective practitioner zijn professionele ontwikkeling zelfstandig vormgeven (OC BK).
- De student is op de hoogte van diverse manieren van leren: het leren van experts (cursorisch), van en met collega's (intervisie) en van jezelf (reflectie) en kan deze effectief inzetten voor zijn eigen professionele ontwikkeling (GKB)
- De student is op de hoogte van verschillende nieuwe media die bijdragen aan zijn eigen professionele ontwikkeling. (GKB)
- De student kent diverse onderzoeksmethoden; actieonderzoek, case-study, ontwerpgericht onderzoek. (GKB)
- De student kan meewerken aan praktijkgericht onderzoek ten behoeve van onderwijsontwikkeling en gebruik maken van nieuwe kennis en inzichten uit onderzoek die praktijkgericht zijn uitgewerkt en beproefd (OC BK).
- De student kan kennisbronnen benutten, gebruikmaken van literatuuronderzoek en digitale platforms en leerlingen, collega's en experts bevragen. (GKB)
- De student kan een bijdrage leveren aan onderwijskundige ontwikkelingen door het raadplegen van bronnen, het inbrengen van informatie en kritische bijdragen aan oordeelsvorming en het oplossen van praktijkproblemen (OC BK).
- De student begrijpt en kan gebruik maken van diverse vormen van data-analyse met basale kennis van beschrijvende statistiek, van validiteit en betrouwbaarheid; zoals het "lezen" van leerlingvolgsystemen (LVS) als feedback naar het eigen onderwijsaanbod in het kader van opbrengstgericht werken. (GKB)
- De student kent mentale modellen, zoals reflectiemodellen en methoden voor het bijhouden en verdiepen van je vak/beroep (technologisch, pedagogisch, didactisch). (GKB)
- De student kan vernieuwingsstrategieën implementeren. (GKB)

Ondernemen, organiseren en communiceren (*samen leren en samen werken*)

- De student kan samenwerken met collega's in - en waar relevant ook buiten - de eigen instelling en zijn professioneel handelen waar nodig afstemmen met hen (OC BK, OC VB).
- De student kan zich handhaven in een arbeidsorganisatie; hij is op de hoogte van samenwerkingsmodellen en -strategieën in een team; kan leiding geven en ontvangen; kan werken met andere professionals die met kinderen werken; kent ketens en netwerken, zorgstructuur, professionele kaart, lokale educatieve agenda (brede school; Integratieve Kindcentra; VVE, achterstandsbeleid) (GKB)
- De student kan bijdragen aan kwaliteitszorgsystemen (bepalen, borgen, verbeteren); is op de hoogte van kwaliteitszorginstrumenten en heeft hierbij een meervoudige publieke verantwoording (horizontaal naar collega's en verticaal naar bestuur en overheid) (GKB)
- De student kent schoolorganisatietheorieën, zoals structuur, strategie, beleids- en besluitvorming, leiderschap, teamvorming, taak- en functiedifferentiatie en kan deze kennis toepassen in samenwerkingsverbanden. (GKB)

- De student kent theorie op het gebied van professionele en lerende organisaties en strategieën voor schoolontwikkeling en kan deze kennis toepassen in diverse samenwerkingsverbanden. (GKB)

Bronnen

Alkema, E. & Kuipers, J. (2011). *Meer dan onderwijs. Theorie en praktijk van het onderwijs in de basisschool*. Gorcum B.V., Koninklijke van

Dublin descriptors (2004). *Shared 'Dublin' descriptors for Short Cycle, First Cycle, Second Cycle and Third Cycle Awards*. Verkregen op 23 januari, 2017 van: <https://www.nvao.net/system/files/pdf/Dublin%20Descriptoren.pdf>

Meijerink, H. (vz) (2012). *Een goede basis. Advies van de Commissie Kennisbasis Pabo*. Den Haag: HBO-raad, vereniging van hogescholen.

Onderwijscoöperatie (2014). *Voorstel bekwaamheidseisen*. Verkregen op 23 januari, 2017 van: <https://www.onderwijscooperatie.nl/wp-content/uploads/sites/2/2016/03/Voorstel-Herijking-Bekwaamheidseisen.pdf>

Leeruitkomsten vakdidactisch bekwaam

Bekwaamheidseis onderwijscoöperatie: Vakdidactisch bekwaam (OC vakdid.bekwaam)

Dublindescriptoren: Toepassen van kennis en inzicht (DD2) en Oordeelsvorming (DD3)

Vakdidactisch bekwaam wil zeggen dat de student de inhoud leerbaar maakt voor zijn leerlingen in afstemming met zijn collega's en het onderwijskundige beleid van de school (Onderwijscoöperatie, 2014).

Formulering leeruitkomst op basis van deze bekwaamheidseis:

De student heeft *kennis* van de didactiek; hij heeft kennis van verschillende relevante leer- en onderwijstheorieën en middelen en weet hoe deze te benutten zijn in zijn onderwijs. Zo heeft de student kennis van verschillende methodes, digitale leermaterialen en digitale middelen en kent verschillende didactische leer- en werkvormen. De student kent verschillende doelen van evalueren, toetsen en examineren. Daarnaast heeft de student basisonderwijs vakdidactische *kunde*, waarmee bedoeld wordt op het kunnen afstemmen en evalueren van het onderwijs op het niveau en kenmerken van de leerlingen. De student kan daartoe bij het voorbereiden van onderwijs doelen stellen, leerstof selecteren, betrouwbare toetsen kiezen, maken of samenstellen. De student kan dit onderwijs uitvoeren en organiseren en daarbij doelmatig gebruik maken van digitale leermiddelen en materialen, de leerling begeleiden en een adequaat klassenmanagement realiseren. Tenslotte kan de student het onderwijs evalueren door de voortgang te volgen, de resultaten te toetsen, te analyseren en te beoordelen. Hij kan feedback vragen van leerlingen en collega's en daarmee zijn didactisch handelen evalueren, analyseren, bijstellen en ontwikkelen.

Deze leeruitkomst betreft de Dublindescriptor 2 (DD2):Toepassen van kennis en inzicht De student is in staat om zijn/ haar kennis en inzicht op dusdanige wijze toe te passen dat dit een professionele benadering van het beroep laat zien. Tevens is de Dublindescriptor 3 (DD3) 'Oordeelsvorming', aan de orde. De student is in staat om relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren met het doel een oordeel te vormen gebaseerd op relevante aspecten.

Indicatoren met betrekking tot vakdidactische kennis (Onderwijscoöperatie, 2014):

- De student heeft kennis van verschillende leer- en onderwijstheorieën die voor zijn onderwijspraktijk relevant zijn en kan die herkennen in het leren van zijn leerlingen. (OC vakdid. bekwaam)
- De student kent verschillende methodes en criteria waarmee hij de bruikbaarheid ervan voor zijn leerlingen kan vaststellen. Hij kent verschillende manieren om binnen een methode te differentiëren en recht te doen aan verschillen tussen leerlingen. Hij kan de methode aanvullen en verrijken. (OC vakdid. bekwaam)
- De student weet hoe een leerplan in elkaar zit en kent de criteria waaraan een goed leerplan moet voldoen. (OC vakdid. bekwaam)
- De student heeft kennis van digitale leermaterialen en -middelen. Hij kent de technische en pedagogisch-didactische mogelijkheden en beperkingen daarvan. (OC vakdid. bekwaam)
- De student kent verschillende didactische leer- en werkvormen en de psychologische achtergrond daarvan. Hij kent criteria waarmee de bruikbaarheid daarvan voor zijn leerlingen kan worden vastgesteld. (OC vakdid. bekwaam)
- De student kent verschillende doelen van evalueren en toetsen. Hij kent verschillende, bij deze doelen passende vormen van observeren, toetsen en examineren. Hij kan toetsen ontwikkelen, toetsresultaten beoordelen, analyseren en interpreteren en de kwaliteit van toetsen en examens beoordelen. Hij kan bruikbare en betrouwbare voortgangsinformatie verzamelen en analyseren en op grond daarvan zijn onderwijs waar nodig bijstellen. (OC vakdid. bekwaam)
- De student heeft zich theoretisch en praktisch verdiept in de vakdidactiek ten behoeve van het type onderwijs en het deel van het curriculum waarin hij werkzaam is. (OC vakdid. bekwaam)

Indicatoren met betrekking tot vakdidactische kunde (Onderwijscoöperatie, 2014):

- De student kan onderwijs voorbereiden passende en betrouwbare toetsen kiezen, maken of samenstellen en brengt een duidelijke relatie aan tussen de leerdoelen, het niveau en de kenmerken van zijn leerlingen, de vakinhoud en de inzet van de verschillende methodieken en middelen. (OC vakdid. bekwaam)
- De student kan onderwijs uitvoeren en daarbij gebruik maken van beschikbare digitale leermiddelen, afstemmen op het niveau en de kenmerken van de leerlingen en het leren organiseren; hij volgt de ontwikkeling van zijn leerlingen en toetst en analyseert regelmatig en adequaat of de leerdoelen gerealiseerd worden en hoe dat gebeurt. (OC vakdid. bekwaam)
- De student kan onderwijs evalueren en ontwikkelen volgens een cyclisch proces van evalueren, analyseren, bijstellen en ontwikkelen; hij maakt daarbij gebruik van analyse toets- en observatiegegevens, feedback van de leerlingen en weet wanneer hij advies moet vragen aan collega's of andere deskundigen. (OC vakdid. bekwaam)

Literatuur

Dublin descriptors (2004). *Shared 'Dublin' descriptors for Short Cycle, First Cycle, Second Cycle and Third Cycle Awards*. Verkregen op 23 januari, 2017 van: <https://www.nvao.net/system/files/pdf/Dublin%20Descriptoren.pdf>

Meijerink, H. (vz) (2012). *Een goede basis. Advies van de Commissie Kennisbasis Pabo*. Den Haag: HBO-raad, vereniging van hogescholen.

Onderwijscoöperatie (2014). *Voorstel bekwaamheidseisen*. Verkregen op 23 januari, 2017 van: <https://www.onderwijscooperatie.nl/wp-content/uploads/sites/2/2016/03/Voorstel-Herijking-Bekwaamheidseisen.pdf>

Leeruitkomst vakinhoudelijk bekwaam

Bekwaamheidseis onderwijs coöperatie: Vakinhoudelijk bekwaam (OC vakinh. bekwaam)

Dublindescriptoren: Kennis en Inzicht (DD1)

Vakinhoudelijk bekwaam wil zeggen dat de student de inhoud van zijn onderwijs beheerst. De student staat boven de stof en kan die zo samenstellen, kiezen en/of bewerken dat zijn leerlingen die kunnen leren. De student kan vanuit zijn vakinhoudelijke expertise verbanden leggen naar het dagelijks leven, met werk en met wetenschap en bijdragen aan de algemene vorming van zijn leerlingen. De student houdt zijn vakken actueel. (Onderwijscoöperatie, 2014).

Formulering leeruitkomst op basis van deze bekwaamheidseis:

De vakkennis en kunde voor deze leeruitkomst zijn gebaseerd op de landelijke kennisbases voor Rekenen Wiskunde, Taal, Engelse taal, bewegingsonderwijs, handschrift, de kennisbases binnen de domeinen Oriëntatie op jezelf en de wereld en Kunstzinnige oriëntatie en de generieke kennisbasis (Commissie Kennisbasis Pabo, 2011). De student heeft een grondige beheersing van de basisvakken taal en rekenen en heeft zich theoretisch en praktisch verdiept in tenminste één van de andere vakken. De beheersing omvat het boven de stof staan, de kennis van de doorlopende lijnen en de samenhang tussen de verschillende vakken in het curriculum evenals kennis van de verschillende manieren waarop de leerlingen de leerstof kunnen opvatten, interpreteren en leren.

Deze leeruitkomst betreft de Dublindescriptor 1 (DD1) 'Kennis en inzicht'; de student heeft aantoonbare kennis en inzicht van een vakgebied.

Indicatoren die horen bij vakinhoudelijk bekwaam (Onderwijscoöperatie, 2014):

- De student beheerst de leerstof qua kennis en vaardigheden gericht op het behalen van de kerndoelen van het primair onderwijs – voor zover die betrekking hebben op het onderwijs waarvoor de student bevoegd is – en kent theoretische achtergronden daarvan. Hij kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden. (OC vakinh. bekwaam)
- De student heeft een grondige beheersing van de basisvakken taal en rekenen. (OC vakinh. bekwaam)
- De student heeft zich theoretisch en praktisch verdiept in ten minste één van de andere vakken; dit kan ook een deel van een leergebied zijn. (OC vakinh. bekwaam)
- De student heeft zich theoretisch en praktisch verdiept in de leerstof voor dat deel van de leerjaren waarin hij werkt, bijvoorbeeld onderbouw/middenbouw of middenbouw/bovenbouw, of een andere geclusterde indeling van leerjaren die binnen een bepaald type school gebruikelijk is. (OC vakinh. bekwaam)
- De student overziet de opbouw van het curriculum en de doorlopende leerlijnen. Hij weet hoe zijn onderwijs voortbouwt op het voorgaande onderwijs en voorbereidt op het vervolgonderwijs. De student kent de samenhang tussen de verschillende vakken in het curriculum. (OC vakinh. bekwaam)
- De student weet dat zijn leerlingen de leerstof op verschillende manieren kunnen opvatten, interpreteren en leren. Hij kan zijn onderwijs afstemmen op die verschillen tussen leerlingen. De student kan zijn leerlingen duidelijk maken wat de relevantie is van de leerstof voor het dagelijkse leven en voor het vervolgonderwijs. (OC vakinh. bekwaam)

Literatuur

Dublin descriptors (2004). *Shared 'Dublin' descriptors for Short Cycle, First Cycle, Second Cycle and Third Cycle Awards*. Verkregen op 23 januari, 2017 van: <https://www.nvao.net/system/files/pdf/Dublin%20Descriptoren.pdf>

Meijerink, H. (vz) (2012). *Een goede basis. Advies van de Commissie Kennisbasis Pabo*. Den Haag: HBO-raad, vereniging van hogescholen.

Onderwijscoöperatie (2014). *Voorstel bekwaamheidseisen*. Verkregen op 23 januari, 2017 van:
<https://www.onderwijscooperatie.nl/wp-content/uploads/sites/2/2016/03/Voorstel-Herijking-Bekwaamheidseisen.pdf>